

27.05.2019

Asia/4

§ 389

V 5.6.2019, Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021

HEL 2019-005597 T 01 04 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 10.6.2019 saakka.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli erityissuunnittelija Stina Högnabba. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 10.6.2019 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet vuosille 2019-2021 sekä vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä tarkistettavat toimenpiteet.

Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa kaikkia toimialoja ja kaupunginkansliaa yhteistyössä edistämään Helsingin hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista.

Esittelijän perustelut

Kaupunkistrategian mukaan toimiva kaupunki rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle koheesiolle ja avoimelle osallistavalle kulttuurille. Toimiva kaupunki on etenkin tukea ja apua tarvitsevien etu. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi vaikutetaan siihen, että kaupunkilaisten elämä sujuu mukavasti, koettu hyvinvointi, elämänlaatu ja terveys paranevat sekä arjen ympäristöt ovat hyvää ja liikkuvaa elämää tukevia. Hyvinvointieroja ja eriytymiskehitystä sekä

niihin kohdistuvia kaupungin toimenpiteitä toteutetaan ja seurataan kaupunkitasoisena kokonaisuutena. Sosioekonomisia ja alueellisia terveys- ja hyvinvointieroja kavennetaan tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä osana kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kaupunginhallitus päätti 14.5.2018 § 350 ottaa käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinoitirakenteen valmisteluryhmän esityksen mukaan. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että ehkäisevän päihdetyön järjestämislain mukaisista (523/2015 § 5) tehtävistä vastaava toimielin on kaupunginhallitus ja tehtävistä huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitua osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä toimii terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukaisena kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahona edistäen kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaisia asukkaidensa hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen liittyviä tehtäviä. Ohjausryhmän tehtävinä on kaupunkistrategian pohjalta määrittellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeisimmät painopisteet ja tavoitteet sekä ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpanoa toimialoilla, kaupunginkansliassa ja verkostoissa.

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiaa näkökulmia, tavoitteita ja toimenpiteitä

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan (14.5.2018 § 350) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokoavana asiakirjana toimii kaupunkitasoinen kaikkia väestöryhmiä kattava kaupunginvaltuuston hyväksymä hyvinvointisuunnitelma, joka sisältää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan.

Hyvinvointisuunnitelma on keskeinen strateginen asiakirja, jonka sisältöä johdetaan poikkihallinnollisella ja monitoimijaisella yhteistyöllä. Suunnitelman avulla kehitetään eri ikäryhmiä koskevaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä Helsingissä.

Suunnitelmaan on sisällytetty sekä lastensuojelulain (417/2007) 12 §:ssä että ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain (980/2012) 5 §:ssä edellytetyt valtuustokausittaiset hyvinvointisuunnitelmat. Kokonaisuuden avulla varmistetaan kaupunkitasolla lasten ja nuorten hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvän toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys, kehittäminen sekä yhteistyö eri toimijoiden välillä. Ikääntyneisiin liittyvän kokonaisuuden avulla tuetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, liikkumista, toimintakykyä, itse-

näistä suoriutumista sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämisestä. Lainsäädäntö edellyttää, että näiden ikäryhmien hyvinvointisuunnitelmat hyväksytään kaupunginvaltuustossa ja tarkistetaan neljän vuoden välein.

Hyvinvointisuunnitelmaa on valmistelu monialaisesti, yhteistyötä ja kehittämistä tukien

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa uudella tavalla yhteen kaupungissa toteutettavaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Sitä on valmisteltu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän johdolla yhteistyössä toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa. Lisäksi esimerkiksi ikäihmisten hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvää painopisteen sisältöä on valmisteltu kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikön johdolla yhteistyössä ikäihmisten ja vanhusneuvoston kanssa. Tavoitteiden ja toimenpiteiden tuottamiseksi ikäihmisten osalta on järjestetty neljä asukastilaisuutta sekä toteutettu avoin KerroKantasi-kysely.

Hyvinvointisuunnitelman sisällön tuottamisen lähtökohtana on tutkimustietoon perustuva tilannekuvaus helsinkiläisten hyvinvoinnista ja palveluista, jotka löytyvät kaupunginvaltuustolle valmistelluista raporteista Helsingin tila ja kehitys 2016 (valtuustoseminaari 2.-3.2017) sekä toimintaympäristöanalyysi 2017 (valtuustoseminaari 15.-16.6.2017).

Hyvinvointisuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmässä 4.2.2019 ja kaupungin johtoryhmässä 1.4.2019.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet

Hyvinvointisuunnitelma muodostuu kuudesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteestä ja 28 päätavoitteesta ja kohderyhmänä on kaikki kaupunkilaiset. Hyvinvointisuunnitelma sisältää kaupunkistrategian kirjaukset painopisteisiin liittyen, lainsäädäntönäkökulmat, tilannekuvauksia ilmiöistä sekä tavoitteiden edistämiseen liittyvät toimenpidekokonaisuudet.

Hyvinvointisuunnitelma sisältää 108 toimenpidettä, joille on asetettu vaikuttavuustavoitteet, seurantamittarit ja vastuutahot. Toimenpiteitä tarkistetaan vuosittain, osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän työtä sekä osana kaupungin talouden ja toiminnan suunnitteluprosessia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä muita toimenpiteitä toteutetaan hyvinvointisuunnitelman lisäksi laajasti osana toimialojen ja kaupunginkanslian palvelujen uudistamista ja kehittämistä.

Toimenpiteiden valinnassa on painotettu sellaisia toimenpiteitä, joita johdetaan kaupunkiyhteisesti sekä ovat tietoon perustuen vaikuttavia. Kaupunginhallituksen päätöksen (14.5.2018 § 350) mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn kärkenä ovat helsinkiläisten liikkumisen lisääminen (Liikkumisohjelma) sekä nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen (Mukana-ohjelma). Näiden lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä pyritään vaikuttamaan eriarvoisuuden vähentämiseen, terveellisten elintapojen lisääntymiseen sekä mielen hyvinvoinnin ja kaupunkilaisten päihteettömyyden edistämiseen. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö sekä mahdollisuus osallistua taide- ja kulttuuritapahtumiin on osa hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä.

1. Eriarvoisuuden vähentäminen

- Vähennetään eriarvoisuutta kaupunkistrategian kärkihankkeilla
- Kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä.
- Turvataan tulotasosta ja taustasta riippumatta yhdenvertainen palveluiden saatavuus eri väestöryhmissä.
- Myönteisellä erityiskohtelulla edistetään yhdenvertaisten palvelujen toteutumista ja ehkäistään segregatiokehitystä.
- Kehitetään yhteistyömalleja riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi sekä ohjaamiseksi sopivaan palveluun.
- Vähennetään lapsiperheköyhyyttä.

2. Liikkuva ja terveellinen kaupunki kaikille

- Helsinkiläisten liikkuminen lisääntyy ja terveydelle haitallinen, liiallinen istuminen vähenee. Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus pienenee. Yhä useampi helsinkiläinen liikkuu terveytensä kannalta riittävästi.
- Edistetään terveellisiä elintapoja ja tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitoon ja parantamiseen. Mahdollisuuksia luodaan pitämällä huolta olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä.

3. Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy (Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)

- Edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tuetaan lasten ja nuorten terveellisiä ja turvallisia elinympäristöjä sekä vahvistetaan vanhemmuutta.
- Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä.
- Ehkäistään ylisukupolvista ja alueellista syrjäytymistä
- Vähennetään kiusaamista ja yksinäisyyden kokemuksia.

- Vahvistetaan tietoperustaisuutta nuorten palvelujen suuntaamisessa ja kehittämisessä.

4. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen (Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi)

- Vahvistetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia ja toimintakykyä.
- Vahvistetaan ikääntyneen väestön mahdollisuuksia tiedonsaantiin ja tuetaan heidän digitaitojensa kehittymistä.
- Tuetaan ikääntyneen väestön mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen.
- Kehitetään ikääntyneen väestön asumisoloja ja kotona asumisen mahdollisuuksia sekä turvataan heidän mahdollisuutensa hyvää arkeen ja liikkumiseen lähiympäristössään.
- Parannetaan ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen laatua ja pyritään huomioimaan entistä paremmin heidän tarpeensa palvelutuotannossa.
- Kehitetään kaupungin toimintaa ja palveluita entistä muistiystävällisemmiksi.

5. Mielen hyvinvoinnin ja päihteettömyyden edistäminen

- Edistetään mielen hyvinvointia.
- Vähennetään alkoholin, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamia haittoja.
- Edistetään savuttomia ja nikotiinittomia arkiympäristöjä.

6. Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat

- Kehitetään keskustan ja kaupunginosien elinvoimaisuutta.
- Edistetään liikkumisen sujuvuutta kestäville kulkumuodoilla.
- Edistetään viherverkoston ja puistojen monipuolisuutta sekä ulkoliikuntaa ja viherympäristössä oleskelua.
- Mahdollistetaan kaikille helsinkiläisille osallistuminen kulttuuri- ja harrastustoimintaan.
- Edistetään toimenpiteitä, joilla lisätään arkiympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä kaikissa kaupunginosissa.
- Ehkäistään tapaturmia ja lähisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa.

Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja koordinoita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa hyvinvointisuunnitelman avulla. Työssä pyritään tavoitteellisuuteen, pitkäjänteisyyteen sekä ehkäisevän ja ennakkoivan työn nykyistä pa-

rempaan toteutukseen. Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu 108 toimenpidettä, joista 89 sisältyvät toimialojen ja kaupunginkanslian toimitasuunnitelmiin sekä 66 toimenpidettä, joita johdetaan useamman toimialan yhteistyönä.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa. Vuosittain toukokuussa ja syyskuussa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä käsittelee hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä seuraavalle toimintakaudelle. Toimenpiteiden arvioinnin ja suuntaamisena pohjana käytetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seurantatietoa, kaupunkilaisten asiantuntijatietoa, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostojen tuottamaa tietoa sekä vanhus-, vammais- ja nuorisoneuvoston näkökulmia.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpanosta ja seurannasta vastaa osaltaan myös temaattinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkosto, jonka toimenpiteitä on soveltuvin osin sisällytetty hyvinvointisuunnitelmaan. Verkostossa toimii tällä hetkellä useita kehittämissyömiä mm. Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, Mukana-ohjelman ja Liikkumisohjelman ohjaus- ja projektiryömiä, Sutjakka stadi, Pyöräilyn edistämisoehjelma, Pakka ohjaus- ja tarjontaryömiä, Savuton Helsinki, Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyryömiä, Lähisuhdeväkivallan ehkäisyryömiä, Helsingin liikenneturvallisuuöen kehittämissyömiä, Turvallinen Helsinki verkosto, Kulttuuritoimijoiden verkosto, Liikkuvat verkosto ja stadin ikäohjelman projektiryömiä. Näissä verkostoissa toimii laajasti myös järjestöjä, oppilaitoksia ja muita yhteistyökumppaneita.

Kaupunkilaisten hyvinvoinnin seuranta vahvistetaan

Hyvinvointisuunnitelmaa seurataan kaupungin strategiamittareiden lisäksi suunnitelman tavoite- ja toimenpidekohtaisilla mittareilla. Tavoitteille ja toimenpiteille on asetettu vaikuttavuustavoitteet, joiden avulla pyritään todentamaan toimenpiteiden onnistumisen tasot suhteessa väestön hyvinvoinnin muutoksiin.

Hyvinvointisuunnitelma toimii terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukaisena asiakirjana, jonka perusteella raportoidaan kaupunkilaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisestä, onnistumisista ja haasteista sekä vaikutuksista väestön hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen raportoidaan vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä Stadin HYTEbarometrin avulla. Ensimmäinen tilasto- ja tutkimustietoon perustuva Stadin HYTEbarometri on valmistunut toukokuussa 2019. Seuraava raportointi toteutetaan vuoden 2020 alkupuolella. Valtuustokauden lopussa raportointi sisällytetään osaksi Helsingin Tila ja kehitys -raporttia

27.05.2019

Asia/4

sekä toimintaympäristöanalyysia. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointia sisällytetään osaksi kaupunkistrategian arviointia.

Hyvinvointisuunnitelma julkaistaan hyväksymisen jälkeen verkkosivustona hel.fi alustalle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hyvinvointia ja terveyttä kaikille hyvinvointisuunnitelma
- 2 Hyvinvointia ja terveyttä kaikille Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021 Toimenpidetaulukot
- 3 Stadin HYTEBAROMETRI vuosikooste 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kasvatuksen ja koulutuksen toimia-ala

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566